

بررسی مفاهیم حسابداری در حسابداری اسلامی

دکتر یونس بادآور نهنندی^۱ ، صفر پور مهری^۲

^۱دانشیار و عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز

^۲دانشجوی دکتری حسابداری دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز

چکیده :

امروزه در کشورهای اسلامی بدلیل تفاوت های بنیادی محیطی با غرب موضوع حسابداری اسلامی مطرح شده است . حسابداری اسلامی به صورت فرایند شناسایی، اندازه گیری و گزارشگری مشروعیت فعالیت های مالی که برای تصمیم گیری ، محاسبه سود واقعی عملیات سرمایه گذاری اسلامی بر اساس دستورات اسلام مفید باشد، تعریف شده است. منظور از فعالیت های مشروع عبارت است از مضاربه ، مباحه ، مشارکت ، اجاره به شرط تملیک و ... که در مقابل فعالیت های غیر مشروع مانند ربا ، قرار ، بهره تضمین شده و ... مطرح می شوند. در ادامه اهداف حسابداری اسلامی آورده شده است که عبارتند از : سودمندی برای تصمیم گیری - مباشرت - پاسخگویی - پاسخگویی اسلامی و پاسخگویی از طریق زکات . در نهایت خصوصیتی که حسابداری اسلامی بر آنها تمرکز می کند (مبانی اندازه گیری و ارائه و افشا) مورد بررسی قرار گرفته است.

کلمات کلیدی : حسابداری اسلامی ، مباشرت ، سودمندی در تصمیم گیری

مقدمه

در محافل دانشگاهی و مراجع حرفه ای کشور های مسلمان مدتی است که بحث حسابداری اسلامی مطرح و در این زمینه سمینارهایی نیز برگزار شده است گروهی از حسابداران مسلمان معتقدند بنا به ملاحظات جهانیابی اسلامی و غربی ، حسابداری سنتی که مبتنی بر جهانیابی غربی است نمی تواند پاسخگویی تامین نیازهای گزارشگری مالی در کشورهای اسلامی باشد . لذا حسابداران مسلمان باید تر کشورهای اسلامی تعریفی از حسابداری اسلامی ارائه کنند و با تبیین اهداف و خصوصیات حسابداری اسلامی ، الزامات گزارشگری را روشن کنند . در این زمینه تحقیقاتی انجام شده است که نتایج همه آنها در یک جهت نمی باشد. در مقابل گروهی از حسابداران مسلمان اصرار دارند که حسابداری اسلامی یا غربی ندارد، اگر حسابداری اسلامی مطرح شود قاعدتاً حسابداری مسیحی و یا حسابداری یهودی هم می تواند مصداق داشته باشد. آنها معتقدند که حسابداری ، حسابداری است .

گزارشگری

گزارشگری در ادبیات بر موضوعات عام و خاص مبتنی است . موضوعات عام بر پایه این بحث هاست که مفروضات جهانیابی غربی زیر بنای صورتهای مالی با جهانیابی اسلامی سازگار نیست . موضوعات خاص نیلز به سیستم گزارشگری مالی دارد که پرداخت زکات را تسهیل نماید. در این بخش ابتدا موضوعات عام و سپس موضوعات خاص را بررسی خواهیم کرد . محققان بر این عقیده اند که زیر بنای اقتصاد اسلامی کاملاً متفاوت از زیر بنای اقتصاد غربی است . چنین استدلال شده است که اولاً ، سیستم غربی بر پایه ی اصول حاکمیت فردی و حقوق مالکیت خصوصی استوار است در حالی که اقتصاد اسلامی بر مبنای اصول مالکیت چندگانه است . در جامعه سرمایه داری ، مالکیت عمومی تنها زمانی به رسمیت شناخته می شود که ضرورت اجتماعی وجود داشته باشد. در حالی که قانون اسلام مالکیت فردی ، مالکیت دولتی و مالکیت عمومی را به دنبال این اصل که همه چیز متعلق به خداوند است و اموال در دست انسان امانتی است که باید در قبال آن پاسخگو باشد ، به رسمیت می شناسد .